

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 18.10. 2019 r.

DUS.I.053.349.2019.MS

Pani Joanna Misiarz
Prezes Zarządu Skoczowskiego
Stowarzyszenia Głuchych

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że przedłożona petycja w zakresie podwyższenia najniższych świadczeń emerytalno-rentowych do wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Petycja wpłynęła do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 28 sierpnia 2019 r. Został w niej przedstawiony postulat podwyższenia najniższych świadczeń emerytalno-rentowych (1100 zł) do wysokości świadczenia pielęgnacyjnego (1583 zł). Autorzy petycji wskazują na duże różnice w wysokości pomiędzy tymi świadczeniami, powodujące ogromne dysproporcje i nierówności społeczne. Wysokość najniższych świadczeń emerytalno-rentowych nie jest w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych i egzystencjonalnych, gdyż jest wysokością nieadekwatną do tych potrzeb. W ocenie autorów to dyskryminacja osób pobierających najniższe świadczenia emerytalno-rentowe, gdyż nie zagwarantowano im równych praw z osobami pobierającymi świadczenie pielęgnacyjne. Stoi to w sprzeczności z art. 32 Konstytucji RP w zakresie różnicowania świadczeniobiorców co do wysokości świadczeń.

Przechodząc do rozpatrzenia przedmiotowej petycji, na wstępie należy wskazać, że w odróżnieniu od świadczeń emerytalno-rentowych, które są świadczeniami realizowanymi w ramach systemu ubezpieczeń społecznych, świadczenie pielęgnacyjne jest świadczeniem opiekuńczym wypłacanym na mocy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2200, z późn. zm.).

Świadczenie pielęgnacyjne jest świadczeniem pieniężnym, o które mogą ubiegać się osoby, które nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego

współdziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Zgodnie z zapisami ww. ustawy, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (np. dziadkom, rodzeństwu) oraz innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne wiąże się z trwałymi okolicznościami faktycznymi, które mogą pociągać za sobą znaczne koszty. Stąd też świadczenie to ma charakter stały, a jego wypłata nie jest ograniczona żadnym terminem.

Od 1 stycznia 2019 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosi 1583 zł miesięcznie.

Należy podkreślić, że istotą przedmiotowego świadczenia jest finansowa rekompensata związana z opuszczeniem przez opiekuna osoby niepełnosprawnej rynku pracy. Konstrukcja świadczenia nawiązuje do faktu rezygnacji bądź braku podjęcia pracy zarobkowej przez opiekuna osoby niepełnosprawnej. Świadczenie to ma zatem częściowo uzupełniać dochód utracony przez opiekuna decydującego się sprawować osobiście stałą lub długotrwałą opiekę nad osobą najbliższą, niezdolną do samodzielnej egzystencji. Nie może być ono traktowane jako zastępcze źródło dochodu.

Całkowicie odmiennymi świadczeniami są emerytury i renty, wypłacane z systemu ubezpieczeń społecznych. System ten został powołany do zapewnienia ubezpieczonym świadczeń pieniężnych na wypadek niezdolności do pracy z tytułu starości, niepełnosprawności, choroby i macierzyństwa (rodzicielstwa) lub utraty jedynej albo głównego żywiciela. Każde z ubezpieczeń społecznych ma na celu ochronę ubezpieczonego przed określonym ryzykiem.

Osoby, które opłacają składki w trakcie aktywności zawodowej, zapewniają sobie w ten sposób dochód w momencie niezdolności do pracy czy zaprzestania pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego. Wysokość opłacanej składki ma wpływ na wysokość przyszłego świadczenia. Im bardziej ubezpieczony partycypował w tworzeniu dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (im więcej składek wpłacił do systemu), w tym większym stopniu ma on prawo z nich korzystać w postaci emerytury lub renty. Pozwala to na zachowanie adekwatności świadczeń w stosunku do odprowadzanych składek.

Długość okresu pracy, wysokość wynagrodzenia otrzymywanego w czasie aktywności zawodowej czy wybór formy zatrudnienia mają wpływ na wysokość emerytury lub renty. Generalnie wysokość emerytury jest wynikiem przebiegu życia zawodowego ubezpieczonego, jak również decyzji o momencie jego zakończenia.

Kwota emerytury lub renty jest co roku waloryzowana w celu przeciwdziałania realnemu spadkowi siły nabywczej świadczenia. Gwarantowana kwota najniższego świadczenia przeciwdziała wpadaniu emerytów i rencistów w sferę ubóstwa. W ostatnich latach kwota najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinnej wzrosła o 25%.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po waloryzacji emerytur i rent, według stanu na 1 marca 2019 r., świadczenia w wysokości

najniższej emerytury pobiera 0,6 mln osób¹. Szacowana liczba osób pobierających emerytury i renty w kwocie najniższej emerytury z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz z systemu służb mundurowych (na 1 marca 2019 r.) - wynosi ok. 0,2 mln osób.

Z wyliczeń Ministerstwa wynika, że przedstawiona propozycja w zakresie podniesienia kwoty najniższych świadczeń emerytalno-rentowych do wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, spowodowałaby wzrost liczby osób pobierających świadczenia najniższe o ponad 2,3 mln osób². W perspektywie 10 miesięcy spowodowałoby to wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych o ponad 5,5 mld zł³.

Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe stanowią jedną z najważniejszych pozycji w systemie polskich finansów publicznych, zarówno ze względu na ich wielkość, jak i znaczenie społeczne. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych od lat jest funduszem deficytowym, zasilanym dotacją z budżetu państwa, która gwarantuje wypłatę bieżących świadczeń. Wprowadzanie jakichkolwiek unormowań, będących elementem zabezpieczenia społecznego, zawsze powinno uwzględniać kondycję finansów publicznych.

Należy dodać, że podstawą systemu ubezpieczeniowego w Polsce jest tzw. umowa międzypokoleniowa, czyli założenie, że młodsze pokolenia będą finansować emerytury osób starszych. System repartycyjny oznacza wypłacanie świadczeń emerytalnych z bieżących składek pobieranych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od osób czynnych zawodowo.

Podkreślić przy tym należy, że system ubezpieczeniowy nie jest i nie może być mechanizmem wyrównywania poziomu świadczeń, nie jest także systemem pomocy społecznej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w ramach prowadzonej polityki społecznej intencją Rządu jest odczuwalna poprawa sytuacji osób znajdujących się w trudnym położeniu materialnym, w tym sytuacji emerytów i rencistów. Nieustannie poszukiwane są elastyczne rozwiązania mające to umożliwić. W ciągu kadencji Rządu wprowadzono wiele zmian, które objęły swoim zakresem zarówno wysokość świadczeń, jak i ich waloryzację.

Już w pierwszym roku działalności Rządu, obok ustawowej waloryzacji procentowej, wypłacone zostały jednorazowe dodatki pieniężne dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Kwota dodatku uzależniona została od wysokości świadczenia i wynosiła od 50 do 400 złotych netto.

W wyniku podjętych w 2017 r. działań Rządu podwyższone zostały najniższe emerytury i renty dla ok. 1,11 miliona emerytów i rencistów pobierających świadczenia z Zakładu

¹W tym 48,2 tys. osób pobiera rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

²Podwyższenie kwoty najniższego świadczenia emerytalno-rentowego do kwoty świadczenia pielęgnacyjnego spowodowałoby wzrost liczby uprawnionych świadczeniobiorców: o ok. 1,5 mln osób pobierających świadczenia długoterminowe z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o ponad 0,8 mln osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe rolników i służb mundurowych.

³Na sumę wydatków składa się: 2,4 mld zł dla osób pobierających najniższą emeryturę, 0,83 mld zł dla osób pobierających najniższą rentę z tytułu niezdolności do pracy, 0,93 mld zł dla osób pobierających najniższą rentę rodzinną oraz 1,37 mld zł dla osób pobierających rentę socjalną. W symulacji obliczeń nie uwzględniono waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych na 2020 r. Powyższy szacowany koszt dotyczy jedynie wzrostu wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie uwzględnia skutków finansowych proponowanego rozwiązania po stronie wzrostu wydatków na emerytury i renty z systemu ubezpieczenia rolników oraz zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych.

Ubezpieczeń Społecznych oraz z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W tym samym roku zagwarantowano waloryzację na poziomie wyższym, niż gdyby podwyższenie świadczeń przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi zasadami.

W 2018 r. emerytury i renty wzrosły o 2,98%, co oznaczało jeden z wyższych wzrostów świadczeń w ostatnich latach.

Z kolei w 2019 r., zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, świadczenia emerytalno-rentowe wzrosły o ustawowy wskaźnik waloryzacji (102,86%), jednak nie mniej niż o 70 zł. Zastosowanie w 2019 r. zasad waloryzacji procentowo-kwotowej, zapewniło nie tylko ochronę realnej wartości wszystkich wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych, lecz wyszło naprzeciw oczekiwaniom wyższych podwyżek przez większość emerytów i rencistów.

Dodatkowo w 2019 r. emeryci i renciści otrzymali w maju jednorazowe świadczenie pieniężne w kwocie 1.100 zł brutto. Wypłacono je każdemu emerytowi i renciście, ponieważ nie miało ono charakteru świadczeń socjalnych z pomocy społecznej, które są uzależnione od wysokości kwoty przychodu przypadającej na osobę w rodzinie. Świadczenie to, nazywane potocznie „trzynastą emeryturą” lub „emeryturą plus”, stanowiło wsparcie finansowe szczególnie znaczące dla osób pobierających niskie świadczenia emerytalno-rentowe.

Z prognozowanych wielkości makroekonomicznych wynika, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent od marca 2020 r. wyniesie nie mniej niż 103,24%.

Jednocześnie informuję, że w Radzie Dialogu Społecznego, w ramach Przeglądu systemu emerytalnego, omawiane będą istotne kwestie występujące w systemie ubezpieczeń społecznych, a także propozycje ewentualnych zmian, w szczególności dotyczące emerytów i rencistów. Podjęty zostanie m. in. temat zasad ustalania wysokości świadczeń, waloryzacji emerytur i rent oraz mechanizmów korygujących/adaptujących wysokość świadczeń.

Dodatkowo nadmieniam, że na mocy ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, osoba legitymująca się orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji może uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe do kwoty 1 600 zł. Podstawowym celem świadczenia uzupełniającego jest zapewnienie dodatkowych środków służących zaspokajaniu potrzeb życiowych osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, ze względu na zwiększone koszty związane z pielęgnacją, rehabilitacją i opieką medyczną.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

z up.
MARCIN ZIELENIECKI
PODSEKRETARZ STANU

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
BPRM.226.8.18.2019.JP